

Російські імперські міфи періоду Княжої доби

МІФИ РОСІЙСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Два з половиною роки тому Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну, поклавши початок найбільшій війні, яку бачив світ після 1945 року.

Хоча російські лідери пропонували різні надумані виправдання своїй незаконній агресивній війні, найпопулярнішим поясненням Володимира Путіна було ідеологічне: Росія — стародавня держава, а Україна — історично російська земля.

Путінське уявлення про Росію, його виправдання вбивств сотень тисяч людей, його раціоналізація спроби знищити Україну як народ — усе це спирається на дуже знайому небилицю: ми були тут першими. Ці історії, як правило, повна фальшивка, починаючи з «ми» і закінчуючи «були», «тут» і «першими».

Міф. Русь - праматір Російської імперії та руського народу

История многочисленных народов, населяющих территорию нашей страны, является составной частью истории России. Каждый народ вносил свой вклад в развитие культуры, языка, хозяйства, т. е. в формирование российской цивилизации.

Учёные в разное время предлагали свою периодизацию истории нашей страны. В царской России историю было принято делить на периоды правления великих князей, а затем царей и императоров. Во времена СССР в основу периодизации было положено деление истории на большие периоды, соответствующие социально-экономическим формациям (стадиям): феодализм, капитализм империализм как его высшая стадия), а затем социализм.

Сегодня выделяют следующие основные периоды истории России.

От Руси к Российскому государству. Период от образования государства Русь в 862 г. до формирования единого Российского государства к началу XVI в.

Россия в XVI—XVII вв.: от великого княжества к царству. Период развития государства и общества от княжения Василия III до начала правления Петра I.

Россия в конце XVII—XVIII в.: от царства к империи. Период от начала правления Петра I до становления и укрепления Российской империи в XVIII в.

Российская империя в XIX — начале XX в. Период 1801—1914 гг. — превращения России в великую мировую державу.

Россия в годы Первой мировой войны и Великой российской революции (1914—1922). Период общенационального политического кризиса, связанного с Первой мировой войной, Великой российской революцией, Гражданской войной.

Советский Союз в 1920—1930-е гг. Период становления и развития СССР, превращения нашей страны в одну из крупнейших мировых индустриальных держав.

Великая Отечественная война (1941—1945). Период героической борьбы советского народа против нацистской агрессии, организации разгрома гитлеровской Германии и милитаристской Японии во Второй мировой войне.

СССР в 1945—1991 гг. Период превращения СССР в одну из двух мировых сверхдержав, нарастание кризисных явлений, распад СССР.

Российская Федерация в 1991—2022 гг. Период преодоления последствий распада СССР, становление и развитие современной России.

Все эти этапы вам предстоит изучить в ближайшие годы.

В 6 классе вы будете изучать период с древних времён до начала XVI в.

Восстановить ход давно минувших событий помогают *исторические источники*. Историческими источниками называются

Багато істориків нині вважають, що назва Русь походить від сарматського племені Роксолани, яке оселилося в Центральній Україні на півдні Києва починаючи з 2 століття до н.е.

Кремлівська пропаганда наголошує на історичних зв'язках між Україною та Росією, щоб довести, що такі зв'язки мають залишатися й сьогодні. Пропагандисти часто підкреслюють історичний зв'язок між Київською Руссю і Росією та Україною. Зображуючи Київську Русь як «спільну державу предків», агітпроп наголошує, що Україна й Росія мають «єдине коріння».

Окрім того, Київ фігурує в таких твердженнях як «матір міст руських», що нібито підкреслює історичний зв'язок і посилює вплив країни-агресорки на Україну.

История многочисленных народов, населяющих территорию нашей страны, является составной частью истории России. Каждый народ вносил свой вклад в развитие культуры, языка, хозяйства, т. е. в формирование российской цивилизации.

Учёные в разное время предлагали свою периодизацию истории нашей страны. В царской России историю было принято делить на периоды правления великих князей, а затем царей и императоров. Во времена СССР в основу периодизации было положено деление истории на большие периоды, соответствующие социально-экономическим формациям (стадиям): феодализм, капитализм, империализм как его высшая стадия, а затем социализм.

Сегодня выделяют следующие основные периоды истории России.

От Руси к Российскому государству. Период от образования государства Русь в 862 г. до формирования единого Российского государства к началу XVI в.

Россия в XVI—XVII вв.: от великого княжества к царству. Период развития государства и общества от княжения Василия III до начала правления Петра I.

Россия в конце XVII—XVIII в.: от царства к империи. Период от начала правления Петра I до становления и укрепления Российской империи в XVIII в.

Российская империя в XIX — начале XX в. Период 1801—1914 гг. — превращение России в великую мировую державу.

Россия в годы Первой мировой войны и Великой российской революции (1914—1922). Период общенационального политического кризиса, связанного с Первой мировой войной, Великой российской революцией, Гражданской войной.

Советский Союз в 1920—1930-е гг. Период становления и развития СССР, превращения нашей страны в одну из крупнейших мировых индустриальных держав.

Великая Отечественная война (1941—1945). Период героической борьбы советского народа против нацистской агрессии, организации разгрома гитлеровской Германии и милитаристской Японии во Второй мировой войне.

СССР в 1945—1991 гг. Период превращения СССР в одну из двух мировых сверхдержав, нарастание кризисных явлений, распад СССР.

Российская Федерация в 1991—2022 гг. Период преодоления последствий распада СССР, становление и развитие современной России.

Все эти этапы вам предстоит изучить в ближайшие годы.

В 6 классе вы будете изучать период с древних времён до начала XVI в.

Восстановить ход давно минувших событий помогают исторические источники. Историческими источниками называются

Водночас, із початком російської агресії, анексії Криму, цей історичний наратив почав зазнавати відчутних змін. А після початку повномасштабної війни росіяни замінили словосполучення «Київська Русь» на «Древняя Русь», або просто «Русь», у медіасфері та підручниках.

Спочатку російські пропагандисти, а згодом і Володимир Путін у вересні 2022 року під час промови в місті Великий Новгород заявив, що «Великий Новгород є колискою Русі». І, мовляв, саме звідти розпочалася «найбільша держава Європи того часу, що об'єднала слов'янські, фінно-угорські, тюркські та інші племена, збрала їх під свої міцніючі крила від Ладоги і Балтики, Новгорода і Пскова до Києва і Чернігова, Азова, Чорного моря, Криму...».

Почему вопрос о происхождении Руси вызывает споры не только среди историков?

1. Происхождение народа русь

В IX в. на востоке Европы появилось государство *Русь*, в состав которого со временем вошли все племена восточных славян. Историки также называли это государство Древней Русью (Древнерусским государством) или Киевской Русью по названию его столицы. Главным историческим источником, который рассказывает о начале истории Руси, является летопись «Повесть временных лет». Она была создана в начале XII в. на основе более древних записей, легенд и сказаний. В этой летописи есть знаменитый рассказ о призвании варягов.

Летописец сообщает, что варяги пришли в Новгородскую землю во главе с тремя братьями, старшим из которых был *Рюрик*, по приглашению славянских и финно-угорских племён. Эти племена ссорились между собой и в 862 г. решили призвать варягов, чтобы те установили им справедливое правление. «И пошли они к варягам, к руси, ибо так звались те варяги — русь, как другие зовутся шведы, иные норманны, англты, другие готы, эти же — так». Послы обратились к Рюрику и его братьям: «Земля наша велика и обильна, а порядка в ней нет. Приходите княжить и владеть нами». Рюрик построил город Новгород и стал княжить в этих землях. После скорой смерти братьев он присоединил к себе и их владения. От Рюрика пошла династия князей Рюриковичей, которые правили в государстве Русь, а год его призвания считается датой образования Руси.

Автор «Повести временных лет» жил спустя почти три столетия после описанных им событий. Поэтому некоторые историки считают рассказ о призвании варягов легендой.

Однако имеются и другие свидетельства о народе русь. Первым точно датированным известием о руси считается сообщение «Бертинских анналов» — ежегодных записей (хроники), которые велись в одном из монастырей Франкской империи. В них говорится, что в 839 г. ко двору императора Людовика Благочестивого, сына Карла Великого, вместе с византийским посольством прибыли

Рюрик и его братья Синеус и Трувор.
Иллюстрация И. С. Глазунова

Міф. Споконвічні історичні зв'язки Росії та України

Путін мав на увазі варязького князя Рюрика, якого, згідно з «Повістю минулих літ», слов'яни закликали правити в Новгороді в IX столітті. Сучасна історія вважає Рюрика легендарним персонажем, адже літопис «Повість минулих літ» було створено щонайраніше у XII столітті.

Окрім того, всі події, які нібито відбулися до середини X століття та описані в цій хроніці, має обмаль додаткових джерельних підтверджень. Цим меседжем російська пропаганда намагається нівелювати історію Києва як княжого центру Київської Русі, що є наріжним наративом української «культури пам'яті». Відповідно, делегітимізувати історичну тяглість столиці України.

Почему вопрос о происхождении Руси вызывает споры не только среди историков?

1. Происхождение народа русь

В IX в. на востоке Европы появилось государство *Русь*, в состав которого со временем вошли все племена восточных славян. Историки также называли это государство Древней Русью (Древнерусским государством) или Киевской Русью по названию его столицы. Главным историческим источником, который рассказывает о начале истории Руси, является летопись «Повесть временных лет». Она была создана в начале XII в. на основе более древних записей, легенд и сказаний. В этой летописи есть знаменитый рассказ о призвании варягов.

Летописец сообщает, что варяги пришли в Новгородскую землю во главе с тремя братьями, старшим из которых был *Рюрик*, по приглашению славянских и финно-угорских племён. Эти племена ссорились между собой и в 862 г. решили призвать варягов, чтобы те установили им справедливое правление. «И пошли они к варягам, к руси, ибо так звались те варяги — русь, как другие зовутся шведы, иные норманны, англы, другие готы, эти же — так». Послы обратились к Рюрику и его братьям: «Земля наша велика и обильна, а порядка в ней нет. Приходите княжить и владеть нами». Рюрик построил город Новгород и стал княжить в этих землях. После скорой смерти братьев он присоединил к себе и их владения. От Рюрика пошла династия князей Рюриковичей, которые правили в государстве Русь, а год его призвания считается датой образования Руси.

Автор «Повести временных лет» жил спустя почти три столетия после описанных им событий. Поэтому некоторые историки считают рассказ о призвании варягов легендой.

Однако имеются и другие свидетельства о народе русь. Первым точно датированным известием о руси считается сообщение «Бертинских анналов» — ежегодных записей (хроники), которые велись в одном из монастырей Франкской империи. В них говорится, что в 839 г. ко двору императора Людовика Благочестивого, сына Карла Великого, вместе с византийским посольством прибыли

Рюрик и его братья Синеус и Трувор.
Живописец И. С. Глазунов

«Повість минулих літ» — одне з десятків корисних середньовічних джерел, що зачіпають тему скандинавів у Східній Європі, у яких змішано байку та цінну інформацію. Ці тексти потрібно читати критично і комплексно, а також зіставляти зі знахідками археологів і нумізматів, які працювали в тих місцях, про які йдеться.

Ніде, крім "Повісті временних літ", про Рюрика не згадується. Жодне європейське, арабське чи будь-яке інше першоджерело про нього не пише. Нема жодних інших доказів, крім легенди про заклик до Рюрика княжити в Ладозі й Новгороді.

Російська історична пропаганда намагається висунути свої претензії на Київські землі також тим, що правління в середньовіччі часто передавалося по крові, і що Рюриковичі правили Руссю від Рюрика через Новгород, Київ і аж до часів династії Романових у Москві. У Росії існують цілі дослідження, мовляв, росіяни — генетичні Рюриковичі.

Споры норманистов и антинорманистов

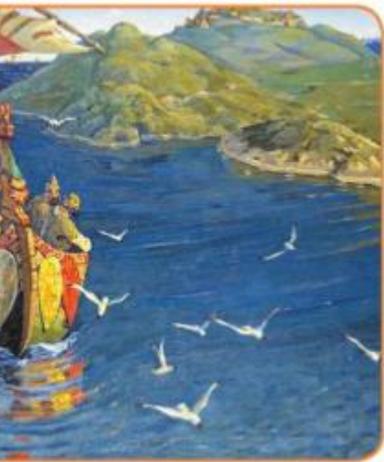
Сте с тем вопрос о том, кем были варяги, о которых гово- в «Повести временных лет», до сих пор вызывает споры ков. Дело в том, что археологические раскопки не всегда дать точный ответ, каким народом оставлены те или иные

Помимо жителей Скандинавии, морскими походами, вой- торговлей занимались тогда и другие племена, обитавшие гам морей. Многие такие народы вели сходный образ жиз- пользовали похожее оружие, предметы быта.

Сы о происхождении варягов и руси начались ещё в середи- II в. Немецкие учёные (Г. Байер, Г. Миллер), работавшие в России, выдвинули версию о том, что варяги-русь — это ны, точнее, шведы. Они утверждали, что без приглашения елей-норманнов славяне не смогли бы создать своё госу- и культуру. Тех, кто считал варягов норманнами, стали ть *норманистами*.

Тив подобных взглядов выступил тогда М. В. Ломоносов, ий занимался и историей. Тех, кто считает варягов-русь ским или иным нескандинавским народом, называют *ан- манистами*.

Шинство антинорманистов сейчас считают, что варяги или в Новгородскую землю с южного или восточного берега ского моря. На южном берегу Балтики тогда жили племе- адных славян. Одно из них в Европе называли варинами ии), а их столицей был город Рерик. Варины, так же как динавы, совершали морские походы, нападали на далёкие Часть своих богатств они привозили на остров Рюген, где находился их главный языче- ский храм.

художник Н. К. Рерих

ми прибыли «гости» и или военными?

Спорят историки и о про- исхождении слова «русь». Некоторые исследователи по- лагают, что оно связано с на- званием острова Рюген, кото- рый позже некоторые немец- кие авторы называли Русским островом. Популярно мнение, что это слово никак не было связано с варягами, а проис- ходит от названия реки Рось, которая впадает в Днепр юж- нее Киева. Существуют также сведения, что, помимо Хазар- ского каганата, где-то побли- зости от него некоторое время существовал некий Русский, или Русский, каганат.

Міф. Вікінги прийняли запрошення і мирно та міцно правили.

Не потрібно бути знавцем ранніх легенд, щоб зрозуміти, що історія із «запрошенням» викликає підозри. Аж до наших днів армії загарбників стверджують, що вони прийшли тільки на запрошення народу, чиї землі вони зараз займають.

Стародавні скандинави також знали цей трюк, і історія про те, як їх «запросили» в регіон Альдейг'я і Хольмгард на території сучасної північно-західної Росії, є очевидною колоніальною казкою. Мало того, що вона, безумовно, вигадана, її метою було заперечення (а не утвердження) самостійності місцевих жителів.

Утворенням, яке має на увазі Путін, був Руський каганат. Назва «Русь» відноситься до скандинавського клану; скандинави запозичили термін «каган» для позначення правителя у Хозар, своїх партнерів по работоргівлі. Вікінги перебували в цьому районі для того, щоб полегшити торгівлю арабським сріблом на південь. Головним товаром, яким вони торгували, були спочатку хутра, а потім раби.

Руський каганат, мабуть, розпався приблизно у 870 році.

Міф. Московитська мова – не руська

Більшість українських вчених вважають, що українська мова зі своїми особливостями формувалася на базі давньослов'янських діалектів під деяким впливом скіфської та сарматської мов на часи Антейського племінного союзу, тобто середина 1-го тисячоліття нашої ери. Слов'ян на території ні сучасної Росії, ні сучасної Білорусі не було.

На противагу, російська мова сформувалася в 12-14 століттях, оскільки місцеве, значною мірою фіно-угрицьке населення вивчило церковнослов'янську, яку нав'язували церква і влада. Нині росіяни переважно є нащадками цих фіно-угрицьких народів (меря, мурома, мешера, мокша і т.д.)

Глава 5, О ПРАВОПИСАНИИ.

§ 108. Въ правописаніи наблюдать надле-
жити, 1) что бы оно служило къ удоб-
ному чтенію каждому знающему Россійской
грамматѣ, 2) что бы не опходило далече
опѣ главныхъ Россійскихъ діалектовъ, ко-
торые суть три: Московской, Сѣверной,
Украинской. 3) Что бы не удалялось
много опѣ чистаго выговору, 4) Что бы
Г 2 не

ВЕДЕНІЄ ВЪ ГРАМ-
МАТЫКЪ.
MANUDUCTIO
IN
GRAMMATICAM.
Во славяноросійськую,
Slavonico Rossianam.
Ковскою. Seu Moscoviticam,
Менію In Usum
дисцентіум
linguam
гш. Moscoviticam.
Per
И КОРИЈЕВИЦЪ, V. D. M.
Adornata
ANNO 1706.
Ejusdem impensis
& Typis.
STOLTZENBERGII,
CHRISTIANUS PHILIPPUS
GOLTZIUS.

Є важлива для історії Московії праця італійця Антоніо Поссевіно. В абзацах, де йдеться про місцеву мову, російські перекладачі вводять в оману, називаючи московитську мову "руською".

Варто поглянути на оригінальний уривок, переклад на російську й український переклад. Навіть без перекладу ми не бачимо в оригіналі слова "слов'янський" або його варіацій. Також без перекладу ми бачимо, що в оригіналі згадується слово *Moscovitica*, що росіяни перекладають як "русский":

"Nec vero Slavicam linguam norunt, nisi quantum haec cum Polonica, **Ruthenica**, et aliis ejusmodi sic habet affinitatem, ut quem **Moscvam** misi Sacerdotem, natione Slavum, is pleraque jam multa **Moscoviticae linguae** statim assequebatur".

"Они не знают славянского языка, хотя он настолько близок к польскому и **русскому**, что тот священник, славянин по национальности, которого я послал в Москву, уже очень скоро стал многое понимать из **московитского** языка".

"І справді вони не знають слов'янської мови, хіба що вона споріднена з польською, **русинською** та іншими подібними, так що священник, якого я послав до Москви, слов'янська нація, він одразу освоїв **московитську мову**".

2. *Захват Киева и путь «из варяг в греки»*

В начале X в. у большинства объединений восточных славян были свои князья, которые вели между собой постоянную борьбу. Постепенно наибольшую силу и значение приобрела династия князей, которые возводили свой род к Рюрику. С его призванием в 862 г. в Новгород связывают образование государства Русь. Рюрик и его преемник *Олег* первоначально утвердились в новгородских землях. Затем князья перенесли столицу в Киев — город, расположенный на Днепре на территории племени полян.

Согласно «Повести временных лет», после смерти в Новгороде Рюрика в 879 г. его малолетний сын Игорь и родственник Олег отправились походом на юг. Захватив Смоленск, расположенный в верховьях Днепра, в 882 г. они подошли к Киеву. В городе в это время правили некие варяги Аскольд и Дир. Олегу пришлось прибегнуть к хитрости. Он выдал себя за купца, направляющегося в Византию, и выманил Аскольда и Дира из города на берег Днепра. Воины Олега, спрятавшиеся на дне ладей, выскочили и убили обоих правителей. Киевляне признали власть Олега, который назвал Киев «матерью городов русских». Князь Олег, а вслед за ним Игорь правили в Киеве, но сохранили контроль и над Новгородом.

Новгород и Киев являлись важнейшими пунктами торгового пути. Летопись подробно описывает этот путь «из варяг в греки», который проходил по рекам от Балтийского до Чёрного морей. Между реками находились *волоки* — участки, где ладьи перетаскивали по суше. Конечным пунктом этой дороги была Византия — наиболее развитая и богатая в те времена страна Европы,

Міф. Київ - “мать городов русских”

Як і багато інших історичних штампів, цей міф який мав центральне значення в створюваній історії Росії. Навіть якщо допустити, що Олег сказав ці слова, то ніякого відношення до Московії і вже тим більше до сучасної Росії вони не мають. У ті часи не було ні першої, ні другої. Була Русь. А основними територіями Русі в ті часи були землі сучасної Білорусі та України. Навіть Новгород і Суздаль входили до розуміння Русь тільки в дуже широкому сенсі цього поняття.

Можливо, хтось скаже, що Новгород, Суздаль, Ростов дали життя Московії та Росії, що після Києва і туди «переїхала» Русь. Але це ж відверта брехня і міф створений імперськими «істориками» в 19 столітті.

Иван III. Гравюра XV в. Андре Теве

1. Присоединение Новгорода к Московскому княжеству

К середине XV в. великий московский князь был самым могущественным правителем на Руси. Но всё же ему принадлежало ещё не более половины территории Северо-Восточной Руси. Новгород, Псков, Тверь, Рязань, Ростов, Ярославль сохраняли свою независимость, хотя великий князь считался их верховным правителем.

Большинство этих земель были присоединены к Московскому княжеству в период правления сына Василия II Тёмного, *Ивана III (1462—1505)*, талантливого, умного, властного, жёсткого политического деятеля. Ещё будучи подростком, Иван стал соправителем своего слепого отца, возглавлял войска в походах.

В самом начале правления он присоединил Ростовское и Ярославское княжества. Однако особое значение Иван III придавал усилению своего влияния в Новгороде.

Политическое развитие Новгорода и Пскова в XV в. имело как черты сходства, так и значительные различия.

В Новгородской республике земли, прежде принадлежавшие городской общине, постепенно перешли в руки небольшой группы бояр, ставших крупными землевладельцами. Доходы от земель стали поступать не в бюджет Новгорода, а к боярским семьям. Высшие органы власти в Новгороде теперь контролировались богатейшими боярами. Сокращение государственных доходов привело к тому, что нанятые Новгородом князья утрачивали роль посредников в спорах между боярами и «чернью». Прежние общинные связи быстро ослабевали не только в самом Новгороде, но и в зависимых от него землях.

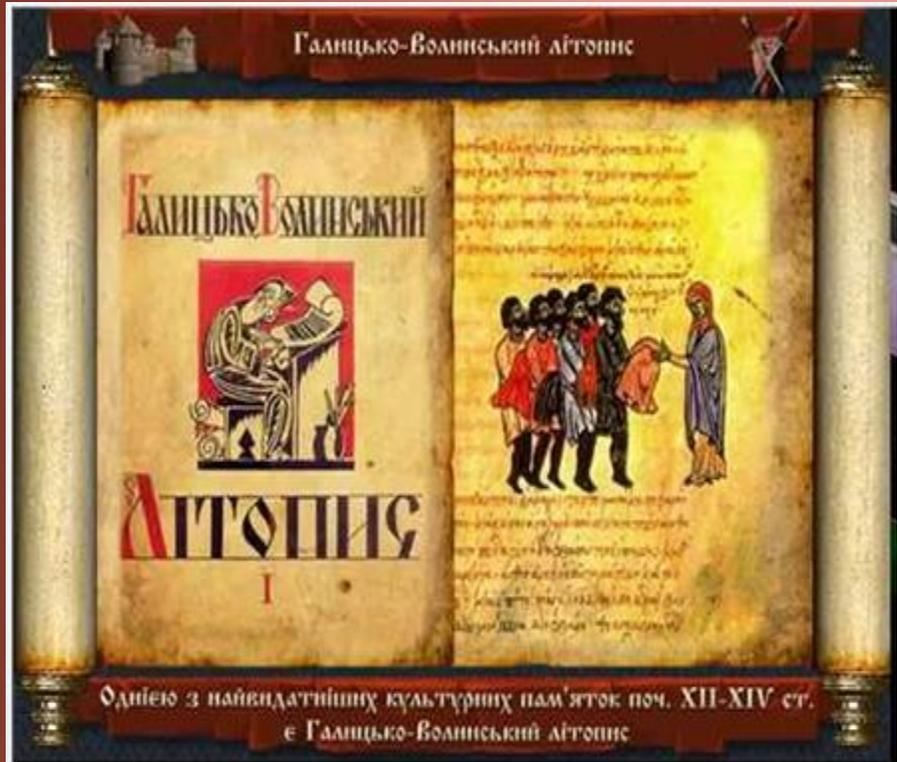
Ещё в XIV в. от Новгорода обособилась Псковская республика. Особенности её пограничного положения требовали, наоборот, сильной княжеской власти для защиты от агрессивных соседей.

Міф. «Великий Новгород є колискою Русі»

Новгород і Суздаль були захоплені і практично знищені, вольності і порядки існували в них були заборонені спеціальними указами Московських князів. Знати і купців або просто вбивали, або змушували переїжджати до Москви.

Новгородська республіка, яка з 1136 і наступні триста років була незалежною, була надзвичайно жорстоко завойована Московським князівством. Перший псковський літопис свідчив, що загалом у Новгороді загинули 60 тисяч людей.

Усе в місті й околицях було розграбоване й знищене. Іван III вивіз із Новгорода 300 возів зі сріблом, золотом, дорогоцінним камінням. Вперше у своїй історії Московське царство вдалося до виселення цілих народів. Щоби змінити національний склад Новгородської республіки, Іван III виселив народ до Московії.

Міф. Україна – «окраїна», а слово вигадали в 19 столітті

Слово «Україна» вперше з'явилося в літописі 1187 року. Це сталося ще до монгольського вторгнення, яке підриває російську імперську сюжетну лінію про "колицу" України з російським народом. Тривалий час Росія намагалася просувати ідею, що Україна була похідною від слова окраїна "околиця, прикордонник". Це було можливим тому, що в умовах цензури мало хто з дослідників навіть читає хроніки.

Запис у літописі за 1187 рік згадує, що за переяславським князем Володимиром Глібовичем "скорбила вся Україна". Переяславське князівство було одним з князівств Русі (до якого входили князівства Київського, Чернігівського, Переяслава та Новгород-Сіверського того часу). Значна частина Переяславського князівства була далі вилучена від кордонів Русі, ніж сам Київ. Тому слово "Україна" не могло означати окраїну рашки. Найважливіше, було б абсурдно припустити, що князя оплакували точно прикордонники, а не все князівство.

Галицько-Волинський літопис має такий запис за 1213 рік: "Данило повернувся додому, помандрував з братом і прийняв Берестію, Угровеськ, Верещин, Столпе, Комів та всю Україну». Знову це посилення не на околиці, а на все Забужське князівство з центром в Угровеську (нині місце поселення в селі Новоухрузьке Волинської області).

Використання позначення *Ukraina* в літературі з 12 до 15 століття чітко показує, що цей термін був синонімом "князівства" і "землі". Сучасне українське слово "Україна" означає "країна".

Тому Україна є більш новітньою назвою для Русі, як і Франція для Галла та Іспанія для Іберії. Росія називалася СРСР тільки недавно, Московитське царство – до цього, а Залесьє і Суздаль – у більш ранні часи.

Ивана III 1497 г. Вид с двух

4. Возвышение великокняжеской власти

Создание единого государства с центром в Москве означало, что теперь на Руси был один правитель — единственный великий князь, представитель московской династии Рюриковичей. Иван III всячески стремился подчеркнуть своё особое положение.

В 1467 г. умерла первая супруга Ивана III, тверская княжна. В 1472 г. он женился на племяннице последнего византийского императора *Софье Палеолог*. Как мы знаем, Византийская империя уже не существовала. Поэтому,

женившись на греческой царевне, Иван III становился как бы преемником византийской династии. В официальных документах того времени Русь стала именоваться на византийский манер — Россия.

В 1497 г. на печати великого князя московского появляется изображение двуглавого орла с коронами на головах. На другой стороне печати был вырезан всадник, поражающий копьём змея. Двуглавый орёл был эмблемой рода Палеологов. Подобный же орёл в коронах красовался и на гербе Священной Римской империи, с которой Иван III установил дипломатические отношения. Двуглавый орёл считался символом императорской власти. Утверждение его изображения в качестве *герба* Московского государства говорило о намерении Ивана III поставить себя в один ряд с ведущими монархами Европы и заявить о вхождении России в круг влиятельных держав.

Иван III принял новый титул — государь всея Руси. Он называл себя самодержцем, подчёркивая тем самым, что он держит землю сам, т. е. не подчиняется никакой другой власти (имелась в виду прежде всего власть ордынских ханов). На торжественных приёмах Иван III стал появляться со *скіпетром* и *державой*. Его голову венчала великокняжеская корона.

Міф. Росія як Русь

З кінця XV століття Візантія починає вживати назву Русі в еллінізованій формі Рос(с)ія, яка згодом і буде вкрадена Московією для себе, щоб зарахувати себе до великої історії Київської Русі.

У західних середньовічних джерелах слово Русь зустрічається у формах Russia, Rossia, Ruthenia, Roxolania, Ruscia чи Ruzzia. За польсько-литовською історіографічною та публіцистичною традицією Руссю (польськ. Ruś) називали лише територію колишньої Київської Русі, потім підконтрольну польській та литовській державам, відкидаючи претензії на неї государів «Московії».

Тому слово «Росія» просто вкрадено з історії Київської Русі (України) у 18 столітті Петром I, коли наша країна після монгольської ярма перебувала під патронатом Литви та Польщі у офіційному об'єднанні. У цей момент і відбувається захоплення Московією і імені, і історії Київської Русі, яка незаконно оголошує себе правонаступницею.